

APLINKOS APSAUGOS AGENTŪRA

Biudžetinė įstaiga, A. Juozapavičiaus g. 9, LT-09311 Vilnius,
tel. 8 706 62 008, faks. 8 706 62 000, el.p. aaa@aaa.am.lt, http://gamta.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188784898

UAB „J.Jonyno ecofirma“
Antakalnio 42-42, LT-10304 Vilnius
El. p. ecofirma@ecofirma

2017-03-08

į 2017-02-14

Nr. (28.4)-A4-2440

Nr.17-02-07

Kopija

Adresatams pagal sąrašą

ATRANKOS IŠVADA DĖL ŽVYRO IR SMĖLIO GAVYBOS TRAKĖNŲ ŽVYRO IR SMĖLIO TELKINIO DALYJE POVEIKIO APLINKAI VERTINIMO

1. Informaciją pateikė

UAB „J.Jonyno ecofirma“ Antakalnio 42-42, LT-10304 Vilnius, tel. +370 686 31513, el. p. ecofirma@ecofirma.

2. Planuojamos ūkinės veiklos užsakovas

UAB „Universali forma“ Naugarduko g. 99, LT-03202, Vilnius tel. +370 698 52215, el. universform@yahoo.com.

3. Planuojamos ūkinės veiklos pavadinimas

Žvyro ir smėlio gavyba Trakėnų žvyro ir smėlio telkinio dalyje.

4. Numatoma planuojamos ūkinės veiklos vieta

Zovodos kaimas, Kalvarijos seniūnija, Kalvarijos savivaldybė.

5. Trumpas planuojamos ūkinės veiklos aprašymas

Planuojamos ūkinės veiklos (toliau – PŪV) vieta – Kalvarijos savivaldybė, Sangrūdų seniūnija, Zovodos kaimas. PŪV vieta yra 9,2 km į pietus - pietvakarius nuo Kalvarijos miesto 8,8 km į rytus - pietryčius nuo Liubavo miesto ir 0,620 km (tiesia linija) į rytus nuo magistralinio kelio Kaunas – Marijampolė – Suvalkai. Planuojamas naudoti 7,8 ha plotas yra žemės sklype (kadastrinis Nr. 5172/0001:162), kuris nuosavybės teise priklauso UAB „Universali forma“ dukterinei įmonei UAB „Laimėtojas“. Šio sklypo bendras plotas 8,1674 ha, naudojimo būdas Kalvarijos savivaldybės tarybos 2011-11-24 d. sprendimu Nr. T-11-22 pakeistas iš „kiti žemės ūkio paskirties sklypai“ į naudingų iškasenų teritorijos, naudojimo pobūdis – naudingųjų iškasenų gavybos atvirų kasinių (karjerų). Žemės ūkio naudmenų (pievų ir natūralių ganyklų) plotas 6,8912 ha, vandens telkinių plotas 0,0452 ha, kitos žemės plotas 1,2310 ha. Šiuo metu PŪV vietoje jokia veikla nevykdoma. Nacionalinės žemės tarnybos prie žemės ūkio ministerijos ir Valstybinės miškų tarnybos 2015-12-17 duomenimis (informacija Geoportal.lt), vietinės reikšmės kelio juostos dalyje už kelio pylimo pado yra 0,55 ha želdinių. PŪV teritorijoje miško žemės nėra. Kalvarijos savivaldybės teritorijos bendrojo plano (patvirtintas savivaldybės tarybos 2009-06-18 d. Nr. T-46-39) miškų išdėstymo plane PŪV vieta priskiriama naudingų iškasenų teritorijai. Šiaurinis PŪV vietos pakraštys betarpiškai šliejasi prie naudingųjų išteklių gavybos teritorijos (Trakėnų karjeras). Visas

nagrinėjamas plotas patenka į „Natura 2000“ teritoriją bei gamtinį karkasą. Telkinys yra silpnai urbanizuotoje teritorijoje. Planuojamos ūkinės veiklos vieta pakankamai atoki, joje ir artimiausiose jos prieigose nėra visuomeninės paskirties objektų. Artimiausia gyvenama sodyba yra 0,305 km atstumu nuo planuojamo naudoti ploto šiaurinio pakraščio, o kiek toliau – 0,612 km ir 0,906 km atstumu į pietus yra dar dvi sodybos. Apie 0,5 km (tiesia linija) į šiaurės vakarus nuo šiaurės vakarinio telkinio sklypo krašto yra nutolusi artimiausia degalinė. Rekreacinių teritorijų konkrečiai PŪV vietoje nėra, o artimiausiose PŪV vietai apylinkėse Kalvarijos savivaldybės teritorijos bendrajame plane rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimo brėžinyje šių objektų plėtra nėra numatyta. Teritorija yra priskirta Kalvarijos biosferos poligonui, iš šiaurės ribojasi su Trakėnų miško botaniniu draustiniu. Artimiausias kultūros paveldo objektas yra Zovodos kaimo senosios kapinės, nutolusios 100 m atstumu nuo pietrytinio planuojamo eksploatuoti ploto. Žvyro ir smėlio gavyba bus vykdoma detaliam išvalgyto telkinio dalyje, 7,8 ha plote, išteklių kiekis 1515 tūkst. m³. Šiame plote nebus statomi jokie statiniai. Žvyro ir smėlio gavyba bus vykdoma mobiliais gavybos įrenginiais (ekskavatorius Komatsu PC210, buldozeris Komatsu D51EX, frontalinis krautuvas CASE 921E, autosavivartis DAF 80), čia pat karjere numatoma atlikti pirminį išgautos žaliavos paruošimą (žaliavos sijojimas) realizacijai panaudojant sijojimo įrenginį Fintex 542. Paruošta produkcija išvežama didelės keliamosios galios (24 t) autosavivarčiais. Baigus telkinio dalies eksploataciją, teritoriją numatoma rekultivuoti – iškasto karjero šlaitai bus nulėkštinti, užpilti dirvožemiu ir užsodinti mišku. Planuojamos metinės gavybos apimtys kasybos sklype – iki 100 tūkst. m³. Kasybos darbus numatoma pradėti nuo jau veikiančio karjero ir tęsti metinėms gavybos apimtims užtikrinti reikalingais plotais, koncentrišku darbų frontu rytų – pietryčių kryptimi. Pasiruošimo kasybai metu bus nuimtos dangą sudarančios nuogulos. Pakraštiniėje 50 m pločio juostoje dirvožemis sustumiamas į pylimus ties išoriniu planuojamos naudoti teritorijos pakraščiu, paliekant iš išorės 5 m pločio juostą. Pastaroji skirta pravažiuoti buldozeriui kai bus baigta žvyro ir smėlio gavyba ir reikės nulėkštinti iškasto karjero šlaitus. Dirvožemis bus nuimamas buldozeriu Komatsu D51EX. Dirvožemio pylimo aukštis 3,0 m, pagrindo plotis 12,0 m. Vidinėje planuojamos naudoti teritorijos dalyje dirvožemis sustumiamas į laikinus pylimus. Iš šių pylimų frontiniu krautuviu CASE 921E sukraunamas į autosavivartį ir gabenamas į naudojamo ploto pakraštįje formuojamus dirvožemio pylimus. Dirvožemis ir kitos dangos nuogulos sandėliuojamos kasybos sklypo pakraščiuose iki karjero rekultivacijos pradžios. Naudingą klodą (žvyrą ir smėlį) numatoma kasti trimis – keturiomis gavybos pakopomis. Tiesioginis žvyro ir smėlio kasimas nuo šlaito bei pakrovimas į autotransportą bus vykdomas ekskavatoriumi Komatsu PC210, o tiesioginiam žvyro ir smėlio kasimui nuo šlaito bei perkėlimui iki sijojimo įrangos bus naudojamas našus frontalinis krautuvas CASE 921E. Kadangi ši įranga mobili – pasislinkus kasybos frontui, ji, siekiant sumažinti žaliavos pervežimo atstumus, bus perdislokuojama arčiau gavybos darbų fronto. Pagaminta produkcija čia pat karjere bus laikinai sandėliuojama ir iš čia realizuojama. Produkcijos realizaciją iš gavybos vietos numatoma vykdyti ištiesus metus. Žvyro ir smėlio gavybą planuojama vykdyti 13 metų. Žvyro ir smėlio klogo pilnai iškasti nepavyks - karjero šlaituose bei priedugnyje susidarys eksploataciniai nuostoliai, kuriuos tiksliai įvertinti galima tik rengiant telkinio naudojimo planą. Iškasto telkinio rekultivacija bus atliekama pagal Trakėnų žvyro ir smėlio telkinio naudojimo plano sprendinius. Lygiagrečiai telkinio eksploatacijai, etapais bus vykdoma išeksploatuotų kasybos sklypo dalių rekultivacija. Dalyje telkinio pilnai iškasus žvyrą ir smėlį, iškastame karjero plote šlaitai nulėkštunami iki 14 – 20°, tam panaudojant sklypo pakraščiuose laikinai sandėliuojamus nuodangos gruntus, ant jų paskleidžiamas dirvožemio sluoksnis, pasėjama žolinė augalija bei pasodinami miško medžiai. Pavojingos (sprogstamos, degios, dirginančios, kenksmingos, toksiškos, kancerogeninės, ėsdinančios, infekcinės, teratogeninės, mutageninės ir kt.) medžiagos, išskyrus mobilių mechanizmų darbui užtikrinti būtiną kurą (dyzeliną), žvyro ir smėlio gavybos metu nenaudojamos ir karjere nesaugomos. Gavyba bus vykdoma specialiai žvyro ir smėlio gavybai bei sijojimui skirtais mechanizmais, naudojančiais vidaus degimo variklių sukuriamą galią, kurių veiklai reikalingas tik dyzelinas. Dyzelinas į karjerą bus atvežamas saugiose kuro transportavimui

pritaikytose talpose, ribotais kiekiais ir iš jų į mobilių mechanizmų kuro bakus bus išsiurbiamas šiuose mechanizmuose jų gamintojų sumontuotais kuro siurbliais, tam specialiai įrengtoje vietoje (aikštelėje) su kieta danga. Prie technikos užpylimo kuru bei saugojimo nedarbo metu aikštelės bus du konteineriai - vienas su sorbentu avarinio dyzelinio kuro išsiliejimo padarinių likvidavimui (surinkimui), antras užteršto sorbento laikinam sandėliavimui, iki jis bus išvežtas specializuotam pavojingų atliekų tvarkytojui. Metinėms gavybos apimtims atlikti bus sunaudojama 52.75 t dyzelino. Administracinių – buitinių patalpų apšvietimui ir šildymui, vandens pašildymui bei automobilinių svarstyklių darbo užtikrinimui bus naudojama elektros energija. Jos tiekimas į konteinerinio tipo administracinės – buitinės paskirties vagonėlį ir automobilines svarstykles bus vykdomas iš šalia planuojamos ūkinės veiklos vietos jau esančios elektros perdavimo linijos pastotės. Kiti energijos šaltiniai planuojamos ūkinės veiklos metu naudojami nebus. Geriamą vandenį karjero darbuotojų reikmėms numatoma atvežti kiekvieną dieną, transportu atvešiančiu karjere dirbsiantį įmonės personalą. Kasant žvyrą ir smėlį pramoninių nuotėkų, kurios terštų gruntą ir požeminį vandenį nesusidarys. Dirbančiųjų poreikiams bus įrengtas biotualetas. Jo turinys periodiškai bus išvežamas į komunalinių nuotėkų valymo įrenginius utilizavimui – jis aplinkoje nepasklis. Stacionarių oro taršos šaltinių PŪV teritorijoje nebus. Visi žvyro ir smėlio kasimo, pakrovimo, transportavimo įrenginiai bus mobilūs. Technologiniai procesai, turintys įtakos aplinkos orui, yra susiję su vidaus degimo varikliais varomų savaeigių mechanizmų naudojimu, kurių kuro rūšys bei išmetamų dujų kiekis yra nustatyti savaeigių mechanizmų techninės eksploatacijos taisyklėmis. Į aplinkos orą atlikus metines gavybos darbų apimtis maksimaliai pateks 3,61t teršiančių medžiagų, iš jų CO – 2,05 t, NO_x – 0,66 t, C_nH_m - 0,76 t, SO₂ - 0,05 t, kietų dalelių - 0,09 t. Šis medžiagų kiekis aplinkos ore pasklis metų bėgyje, o vienkartinė (dienos) medžiagų emisija bus ženkliai mažesnė. PŪV sąlygojama tarša bus lokali ir už kasybos sklypo ribų neturės reikšmingo poveikio oro kokybei. Kelio dulketumui sumažinti, sausu metų laiku, numatomas jo laistymas. Suminis triukšmo lygis (apskaičiuotas priėmus, kad vienu metu dirbs visa gavybos ir žaliavos transportavimo įranga, nutolusios nuo artimiausios gyvenamos sodybos tuo pačiu minimaliu atstumu, esant palankiausioms garso sklidimo sąlygoms, suformavus pylimą) artimiausioje gyvenamojoje teritorijoje gali siekti 35.43 dB(A). Tai labai artimas lygis foniniam 35 dB triukšmo lygiui ir neviršys higienos normų. Planuojama ūkinė veikla nėra toks objektas, kuris savo esme, pobūdžiu būtų katastrofų ar ekstremalių situacijų židiniu.

5¹. Planuojamos ūkinės veiklos poveikio Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumas

Vertinamas plotas patenka į Kalvarijos biosferos poligoną ir tuo pačiu į Natura 2000 teritoriją Kalvarijos apylinkės (LTKALB001) bei šiauriniu pakraščiu šliejasi prie Trakėnų miško botaninio draustinio. Greta esančiame ir veikiančiame Trakėnų karjere rastos/aptiktos dvi saugomos rūšys - dirvoninis kalviukas ir raudonsparnė meškutė. Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba 2017-01-06 raštu Nr. (4)-V3-47(7.21) pateikė išvadą, kad: „Planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinimas negali daryti reikšmingo neigiamo poveikio „Natura 2000“ teritorijoms ir šiuo atžvilgiu neprivaloma atlikti planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo“.

6. Pastabos ir pasiūlymai.

6.1. Planuojamos ūkinės veiklos rengėjo (užsakovo) pateikta Informacija atrankai dėl poveikio aplinkai vertinimo skelbiama (ne trumpiau kaip 20 darbo dienų nuo atrankos išvados priėmimo dienos) Aplinkos apsaugos agentūros tinklapyje adresu: www.gamta.lt.

6.2. Apie priimtą atrankos išvadą užsakovas ar PAV dokumentų rengėjas, gavęs atrankos išvadą, per 10 darbo dienų turi pranešti visuomenei, paskelbdamas visuomenei informaciją Visuomenės informavimo ir dalyvavimo planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procese tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. liepos 15 d. įsakymu Nr. D1-370 „Dėl visuomenės informavimo ir dalyvavimo planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procese tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Tvarkos aprašas),

nustatyta tvarka. Teikiant informaciją visuomenei apie atrankos išvadą dėl poveikio aplinkai vertinimo nurodyti, kad išsamiau susipažinti su informacija apie planuojamą ūkinę veiklą galima Aplinkos apsaugos agentūros Poveikio aplinkai vertinimo departamento Marijampolės ir Alytaus skyriuje, adresu Dariaus ir Girėno g. 4 (21 kab.), Marijampolė, tel. (8 343) 68502.

6.3. Užsakovas turi raštu informuoti atsakingą instituciją (Aplinkos apsaugos agentūrą) apie pranešimo paskelbimą minėtame Tvarcos apraše nurodytose visuomenės informavimo priemonėse, kartu pridėdamas laikraščių, kuriuose skelbtas pranešimas, kopijas ir pranešimo, skelbto savivaldybės(-ių) ir seniūnijos(-ų), kurių teritorijas apima planuojama ūkinė veikla, su savivaldybės(-ių) ir seniūnijos(-ų) informacine žyma apie gavimo faktą ir data.

7. Pagrindiniai motyvai, kuriais buvo remtasi priimant išvadą

7.1. Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba atsižvelgdama į tai, kad planuojama veikla bus vykdoma šalia esamo karjero, 2017-01-06 raštu Nr. (4)-V3-47(7.21) pateikė išvadą, kad: „Planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinimas negali daryti reikšmingo neigiamo poveikio „Natura 2000“ teritorijoms ir šiuo atžvilgiu neprivaloma atlikti planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo“.

7.2. Vertinant triukšmo poveikį dėl PŪV, buvo atlikti triukšmo lygio skaičiavimai pagal LST ISO 9613-2:2004 standartą. Atlikti skaičiavimai rodo, kad planuojamame karjere skleidžiamas triukšmas neviršys ribų nustatytų higienos normose. Skaičiavimai atlikti pagal patį blogiausią scenarijų, kai mechanizmai dirba arčiausiai sodybos telkinio pakraštyje. Palei karjero pakraštį bus formuojamas dirvožemio pylimas (jo aukštis sudarys apie 3 m), kuris tarnaus kaip apsauginis barjeras nuo triukšmo bei vizualinės taršos.

7.3. Palei produkcijos išvežimo žvyrkelį iki magistralinio kelio Nr. A5 (Kaunas – Marijampolė – Suvalkai) nėra nei vienos gyvenamosios sodybos ar planuojamos gyvenamosios teritorijos. Dulketumo sumažinimui išvežimo žvyrkelio ruožą iki plento sausros metu planuojama reguliariai laistyti. Gabenant produkciją iš planuojamo atidaryti karjero iš esmės bus naudojamos jau sukurti kelių infrastruktūra. Sunkvežimiai judės tik viešo naudojimo keliais, kuriuose nėra jokių apribojimų sunkiajam transportui. Palei karjero pakraštį bus formuojamas dirvožemio pylimas. Jis tarnaus kaip apsauginis barjeras nuo triukšmo bei vizualinės taršos.

7.4. Aplinkos tarša atliekomis nenumatoma, kadangi visas PŪV metu susidarysiančias atliekas numatoma rūšiuoti ir perduoti atliekas tvarkančioms įmonėms.

7.5. Technogeninei apkrovai sumažinti PŪV metu bus naudojami našūs šiuolaikiniai mechanizmai.

7.6. Telkinio paviršiuje esantis dirvožemio sluoksnis prieš atidengiant klodą bus nuvalomas ir susandėliuojamas pylimuose bei apsėjamas žolių mišiniu, taip apsaugant dirvožemį nuo taršos ir defliacijos. Dirvožemio sluoksnis nebus paskleidžiamas, o tik nulėkštinami šlaitai. Tokiu būdu ilgiau bus išsaugoma kaip gyvybinga buveinė tinkama dirvoniniam kalviukui.

7.7. PŪV teritorijoje nekilnojamųjų kultūros vertybių ir kultūros paveldo objektų, įtrauktų į valstybės saugomų kultūros vertybių registrą, nėra. Įvertinus atstumus nuo PŪV teritorijos iki kultūros paveldo objektų, įtrauktų į valstybės saugomų kultūros vertybių registrą, planuojamos ūkinės veiklos poveikis artimiausioms kultūros paveldo vertybėms, nenumatomas.

7.8. PŪV neįtakos tiesiogiai vandens užterštumo. Jokie teršalai nebus išleidžiami į vandens telkinius.

7.9. PŪV metu išmetamų taršalų kiekis į atmosferą bus nedidelis ir neįtakos oro kokybės.

7.10. Pagal Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos naudingųjų išteklių telkinių žemėlapių duomenis išžvalgytų smėlio ir žvyro išteklių Kalvarijos savivaldybės teritorijoje nėra.

7.11. PŪV nepatenka į Kalvarijos biosferos poligone draudžiamų veiklų sąrašą, neblogins išsaugoti Biosferos poligono agrarinio kraštovaizdžio ekosistemos. Baigus naudingųjų iškasenų gavyba gali susikurti palanki buveinė dirviniam kalviukui.

7.12. Gavybos sklypo pakraštyje, kuris ribojasi su Trakėnų miško botaniniu draustiniu numatyta palikti nejudinama 5 m. pločio juosta, kuri apsaugos medžių šaknis nuo pažeidimo.

8. Priimta atrankos išvada

Atsižvelgiant į išdėstytus motyvus, vadovaujantis Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 7 straipsnio 6 dalimi, priimama atrankos išvada: planuojamai ūkinei veiklai – Žvyro ir smėlio gavyba Trakėnų žvyro ir smėlio telkinio dalyje – poveikio aplinkai vertinimas neprivalomas.

Ši atrankos išvada galioja 3 metus nuo jos viešo paskelbimo datos. Šis sprendimas gali būti persvarstomas Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo nustatyta tvarka – suinteresuota visuomenė, per 20 darbo dienų nuo atrankos išvados paskelbimo dienos turi teisę teikti atsakingai institucijai, šiuo atveju Aplinkos apsaugos agentūrai, pasiūlymus persvarstyti atrankos išvadą, kiti poveikio aplinkai vertinimo proceso dalyviai: planuojamos ūkinės veiklos subjektai per 10 darbo dienų nuo atrankos išvados gavimo dienos turi teisę pateikti atsakingai institucijai motyvuotą prašymą persvarstyti atrankos išvadą arba skundžiamas Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, LT-01102 Vilnius), per vieną mėnesį nuo jo gavimo dienos Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Direktoriaus įgaliota Poveikio aplinkai vertinimo
departamento direktorė

Justina Černienė

**APLINKOS APSAUGOS AGENTŪROS 2017-03-08 RAŠTO NR. (28.4)-A4-2470
ADRESATŲ SARAŠAS**

1. UAB "Universali forma"

El. p. universform@yahoo.com.

2. Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Marijampolės departamentui

El. p. marijampole@nvsc.lt

3. Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Marijampolės skyriui

El. p. marijampole@heritage.lt

4. Marijampolės apskrities priešgaisrinei gelbėjimo valdybai

El. p. marijampole.pgv@vpgt.lt

5. Kalvarijos savivaldybės administracijai

El. p. priimamasis@kalvarija.lt

6. Valstybinei saugomų teritorijų tarnybai prie Aplinkos ministerijos

El. p. vstt@vstt.lt

Žiniai:

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Marijampolės regiono aplinkos apsaugos departamentui

El. p. mraad@mrd.am.lt